

Leerrede over Romeinen 3: 24, uitgesproken op Woensdagavond 23/11/49 te Schiedam door H. Hofman, evangeliedienaar

Zingen - Psalm 130: 1 en 2

Lezen - Efeze 2

Voorrede.

Het zijn wel een paar zeer opmerkelijke verzen, die wij zo-even zongen. Als wij deze 130e Psalm lezen, die uit de diepste diepte begint, dan zouden wij zeggen: die man, die psalmdichter zit óók in grote ellende, die heeft het niet breed! Hoor die man eens: "Uit de diepten roep ik tot U, o God!" Als wij niet anders wisten, en er bij ons niet enige geestelijke kennis zou zijn, dan zouden wij met medelijden vervuld zijn, omdat hij zo uit de diepte opkomt en roept. Maar als men nu aan het einde van deze Psalm komt, dan eindigt hij met een bede voor gans Israël.

Tot welke gevolgtrekking komt men dan? Dat de psalmdichter een waar, gezond en oprecht, gelovige is. Want wil men, uit waar geloof opkomen en daaruit leven, dan kàn het op geen andere wijze of wij moeten, steeds weer, eerst afdalen in de diepste diepte, anders is de genade Gods niet nodig.

Als wij niet weten dat wij in zulk een diepte van ellende zijn, van erf- en dadelijke schuld, die wij zelf niet te boven kunnen komen en waar wij ons ook niet uit kunnen werken, waarom zouden wij dan hulp nodig hebben? Maar als wij het nu zelf niet kunnen, dan moet het door een Ander geschieden. Als het door eigen werken niet kan, dan moet het uit Zijn genade. Daarom is dat geroep ook niet bij diegenen, die er over prátén, maar bij diegenen, die het in hun ziel moeten ervaren en beleven. Niet in deze zin: "Wat een ellende toch, waar een mens in zit hè!? Ja, dan moet ik toch wel eens zeggen: o, o, wat is een mens toch diep gezonken, er zijn geen woorden voor te vinden! Mocht de Heere mij eens gaan opleggen dat ik ga roepen." Zullen wij er aan denken, dat, als er zo gepraat wordt, al zijn wij het zelf, het slechts lippentaal is?!

Hebben wij wel eens iemand in het water zien liggen die niet kon zwemmen? Zo iemand weet, dat hij moet verdrinken, tenzij hij er uitgehaald wordt. Gaat zo iemand, die de dood voor ogen heeft en met de stroom afdrijft dan zeggen: "Och Heere, mocht Gij mij eens een roepen opleggen?" Wel nee, die roept: "Help! HELP!!" Al is er in geen velden of wegen iemand te zien. Wat doet hem roepen? De nood! Zó is het ook in geestelijk opzicht. Als de nood door ons beleefd wordt, dan wordt er geroepen, maar als het bij ons geen werkelijkheid is, dan houdt alles op.

Ik hoorde eens iemand nogal erg zwaár praten over genade en bekering. Doorgaans spreken wij over de verdorven overblijfselen uit Adam, maar die persoon had het over de "eeuwige doem"! Ik begreep wat hij bedoelde, dus ja, dat láát je dan maar en zei: "Ja vriend, dat hebben wij nu net nodig, dat wij weten niets te boven kunnen komen, dan kan ons dát uitdrijven tot Christus." Hij zegt: "Wel neen, dat moet de genáde doen." Toen zei ik tegen hem: "Oh, neem me niet kwalijk, maar ik dacht dat je het over de genade hàd, doch ik bemerk, dat het je verstand maar is." Ja, geducht boos natuurlijk; als je zo je pit aan het uitzetten bent, en je krijgt dan ineens de pen op de neus.

Wat is er in ons hart? Is daar de werkelijkheid van ellende, zowel wanneer wij niet weten van genade en aanneming, maar ook als wij daar wèl van weten? Want wat woont er in ons uit afkomst en verdorven overblijfselen?

Daarom, als er dan is van de werkelijkheid zoals wij zongen, dan is de psalmdichter de vertolker van ons hart:

Uit diepten van ellenden,
Roep ik, met mond en hart,
tot U, Die heil kunt zenden;
O HEER, aanschouw mijn smart;...

De woorden die uit zijn hart vloeiden, doen de aanhankelijkheid horen. Gelijk een beek, een rivier, gestadig dezelfde kant uitstroomt, zó welt ook dat op als een bron, als een fontein uit het hart. Het is geen ongelovig roepen, noch werkend uit een verbroken werkverbond: nog maar eens proberen om wat verandering teweeg te brengen. Neen, de psalmdichter is een oprecht en gezond gelovige. Wel belijdt hij, dat het ernstig is, want hij zegt:

Zo Gij in 't recht wilt treden,
o HEER, en gadeslaan
onz' ongerechtigheden,
Ach, wie zal dan bestaan?

Maar hij belijdt ook gelovig, dat er vergeving is; dat dat altijd bij Hem is geweest. Hij wil zeggen: zo'n barmhartige, zo'n genaderijke God zijt Gij. Als te kennen gevend: dáárom! Want ik geloofde dat Gij zo zijt, en nu ben ik geheel op U aangewezen, waar moet ik nu anders heen met al mijn ellende? Een andere uitkomst weet ik niet; ik moet bij U zijn.

God is het, tegen Wie wij gezondigd en zwaar overtreden hebben, Die de zonden vergeeft, en Die rechtvaardig maakt. Daartoe vraag ik dan uw aandacht voor het woord der Schriftuur, in aansluiting op hetgeen wij vorige week bespraken. Zoeken wij echter vooraf Gods aangezicht om een verbeurde, ons onmisbare zegen.

Tekst.

Het woord waarvoor wij uw aandacht vragen, vindt gij in het 24e vers uit het derde hoofdstuk van Paulus' zendbrief aan de Romeinen, waar Gods Woord aldus luidt:

En worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is.

Leerrede.

Vorige week hebben wij stilgestaan bij het voorafgaande in dit hoofdstuk en hebben toen aangetoond de schrikkelijke en grote ernst van aller staat en geval. De apostel heeft daarin de ganse staat waarin wij - door Adams val - zijn, helder en klaar naar voren gebracht. Het is wel ernstig, maar op zijn plaats dat wij weten: "Hebben allen gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods." De inhoud hiervan is dus, dat er niemand hierop een uitzondering maakt, dus dat wij allen even gelijk staan.

Ik leg daar de nadruk op, opdat niemand zou vermenen dat er in dit opzicht onderscheid zou zijn tussen mensen en mensen. Immers, er zijn mensen die in de grootste zonden en goddeloosheid verkeren en leven of het niets is - zij hebben er helemaal geen zwaar hoofd in om een leven te leiden, dat gewoonweg te schandelijk is om te noemen - en anderen die toch ernstig, godsdienstig leven; die zelfs nagekeken kunnen worden. Stel nu eens twee van zulke mensen tegenover elkaar, dan is er toch een onderscheid? Ja, wel voor ons mensen!

Maar dan wil ik nog even een woord aanhalen van een stervende, die rector was van de hogeschool te Wittenberg. Toen hij op zijn sterfbed met grote ogen naar boven lag te staren en men hem vroeg waarom hij dat deed, of hij angst had voor de dood, benauwd was om te sterven, was zijn antwoord, dat dit zo was. Toen zei men tegen hem - om hem te troosten - "Maar u behoeft toch niet bang te zijn voor de dood en daar tegen op te zien. Hoe heilig en rechtvaardig hebt u niet geleefd hier op aarde!" Daarop was het veelzeggend antwoord van die man: "In de hemel oordeelt men anders dan wij mensen." Zullen wij dat allemaal goed onthouden!!

Hier mogen wij er een eigen oordeel op na houden, maar in de hemel wordt er anders geoordeeld! God houdt zijn recht staande, en gaat hier van uit: Ik heb u goed en naar Mijn evenbeeld geschapen en waar is nu Mijn beeld, zondaar? Ik heb alles geschapen om Mijnszelfs wil, tot eer van Mijn Naam. "Ben Ik dan een Vader, waar is Mijn eer? En ben Ik een Heere, waar is Mijn vreze?" Geef Mij Mijn beeld eens terug! Dáár loopt het over. Dàt missen wij van nature allen; dat zijn wij kwijt geraakt. Want wij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods, Zijn reine beeld.

Maar nu laat de apostel ons niet in de ellende zitten; want hij doet ons hier zulk een zaak horen die ten volle beantwoordt aan de grootheid van onze ellende. Hij spreekt hier: "En worden om niet gerechtvaardigd." Zoverre als wij belangen hebben bij - hoe wordt ik rechtvaardig voor God? - en, naarmate wij onze hoop en verwachting op onszelf en op al onze werken als in rook zien opgaan, is: "En worden om niet gerechtvaardigd", een woord, dat ons tot nadenken`moet stemmen.

Wordt er dan van mij niets gevraagd? Behoef ik daartoe niets aan te brengen? Behoef ik dan niets mede te brengen? Hoe, hóé zijn die zaken? Wat leert Gods Woord ons met nadruk? Toch dit, dat wij zó diep gezonken zijn, dat wij onszelf van alle gaven hebben beroofd. Als wij ons leerboek er op naslaan, dan vinden wij, dat de mens zichzelf en al zijn nakomelingen, door het ingeven des duivels en door moedwillige ongehoorzaamheid, van alle gaven beroofd heeft. Dan kunnen wij ook niets aanbrengen, omdat wij niets hebben; er is niets.

En wàt wij ook aangrijpen - wanneer wij met onze zonden en ellenden belast en afgeladen zijn - daarvan wil God, door Zijn Geest en Woord werkend, ons afbrengen, en ons leren kennen de waardeloosheid, het tekort, de nietigheid, de onbeduidendheid, dat het niet gangbaar is in het gericht van God. Dat is óók Gods liefde, als Hij ons de werkelijkheid bijbrengt, dat er niets, NIETS bij Hem geldt, dan alleen het werk van Zijn lieve Zoon. Dat is liefde, opdat wij niet zouden doorgaan in onze blindheid en dwaasheid. Want zo zijn wij van nature.

Er was eens een vrouw, wier man gestorven was. Dat was haar naar het hoofd geslagen. Haar man, die timmerman was geweest, had indertijd wat gemaakt voor de kinderen waarmee je in zilverpapier en theelood enz. de afbeelding van guldens en rijksdaalders kon slaan. Maar, nadat die man gestorven was, gebruikte zij dat speelgoed. Zij zocht zilverpapier en lood op en alles wat zij maar krijgen kon om "guldens" en "rijksdaalders" te maken. Dan zei ze tegen de mensen: "Mijn man is wel gestorven, en ik mis hem wel verschrikkelijk, maar ik heb helemaal geen gebrek." Doch in de winkel kon zij er voor geen cent mee kopen, al zat zij te tellen dat ze wel honderden en duizenden rijk was. Het was wel "nèt ècht", maar ... niet geldig.

Nu is, in het Koninkrijk Gods alleen geldig het werk van Jezus Christus; wat daarbuiten is, al is het nèt ècht, geldt niet. Het is de liefde van God, als Hij aan ons hart komt bezegelen dat dàt wáár is, al doen wij dan grote teleurstellingen op, en geraken wij soms in veel strijd, zodat het ons toelijkt alsof wij huichelaars zijn, of wij altijd geleefd hebben bij inbeelding en bij hetgeen,

waar huichelaars zich mee ophouden - hypocrieten en mondchristenen - nochtans zou ik een ieder willen zeggen: pak het aan! Als gij leert kennen, dat al uw werkzaamheden - al zijn het jaren geweest met opdoen van ervaring, van ontdekking van het werk van Gods liefde en genade - tekort en te smal zijn, dat je er de dood niet mee kunt aandoen, en niet kunt bestaan in het gericht van God, neemt dat dan aan als Zijn grote liefde!

Want, wat bedoelt die aanbiddelijke God eigenlijk? Hij wil Zijn Naam verheerlijken door Zijn werken, en Hij wil Zijn Zoon verheffen. Als dat geschiedt, is dat tot onze zaligheid! En dat bedoelt de apostel hier als hij spreekt over: "Om niet" gerechtvaardigd te worden. Dan bedoelt hij daarmee niet, zoals de Rooms en het wel nemen, dat er bij de zondaar een zekere rechtvaardigheid of heiligheid wordt ingestort!

Het woord "gerechtvaardigd" waar de apostel hier de nadruk op legt: is afkomstig van de rechtbank, waar in het gericht, recht gedaan wordt, hetzij door vrijspraak of door veroordeling. Daarom spreekt God ook het wee uit over diegenen, die de goddelozen rechtvaardigt en de rechtvaardigen verdoemt. Wij zullen daarover niet verder uitweiden, want het is zo'n kort poosje dat wij bij elkaar zijn. Laat het genoeg zijn, dat het woord afkomstig is van rechtbanken, dus van rechtszaken waar een rechter vonnist.

Het werk van zaligheid is toch het werk van een Drie-enig God, van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest. De Vader komt ons in de Schriftuur voor als de Auteur, de Oorsprong, de Uitdenker van heel het heilswerk, en neemt in de huishouding der genade de plaats des Rechters in. Wij lezen dan ook: "God is Rechter. Sela." Christus komt ons in de huishouding der genade voor, als, Die op Zich genomen heeft Borg en Middelaar te zijn, en voor de strafschuldige zondaar te voldoen met Zijn dierbaar harteblod, en in het gericht van God op te treden als een Voorspraak, als een Advocaat. De Heilige Geest komt ons in de Schriftuur voor, als, Die het alles daarstelt en in des zondaars hart uitwerkt en toepast.

Wij zeggen dus, dat de eerste Persoon hier voorkomt als Rechter. Bij Hem staan wij dan ook in de schuld; niet bij Jezus, maar bij God! Geloofst gij dat? Geloofst gijlieden het zoals de discipelen dat geloofden? Die hadden drie jaar omgang gehad met Jezus en God had hun Zelf Zijn Zoon voorgesteld als een Verzoening. Dat wisten zij, dat geloofden zij.

Hoor maar hoe Petrus zegt: "Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods." Zij beleden allen, dat zij geloofd hadden dat Hij van God was uitgegaan. Hij was de Zaligmaker. Zij zeggen dan ook: "Gij hebt de woorden des eeuwigen levens." Daarbuiten was de dood. Maar nu spreekt Jezus, na een driejarige omgang ervan, om hen te gaan verlaten, waardoor zij erg terneergeslagen zijn, want wát moet het nú worden.

Doch dan zegt Jezus: "Uw hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij." Na een driejarige omgang met Hem, was het bij die mensen dus nog zó: wij staan bij God in de schuld, en als wij nu één zonde hebben, dan moet God ons voor eeuwig verdoemen. Nu Jezus van scheiden spreekt, waardoor zij zó ontroerd zijn, zegt de Koning tot hen: "Geloofst ook in Mij." Of Hij wil zeggen: laat het nu eens op Mij aankomen, geeft u eens aan Mij over, leert u op Mij verlaten, doet dat eens.

Hij voegt er nog bij: "In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zo zou Ik het u gezegd hebben." Hij wil zeggen: Ik heb u gaande gemaakt, dat ik u wil zaligen en alles voor u wil zijn. "Anderszins zo zou Ik het u gezegd hebben". Ik ben niet zó, dat ik iemand gaande maak en hem dan in de steek laat! "Ik ga heen om u plaats te bereiden. En zo wanneer Ik heen zal gegaan zijn, en u plaats zal bereid hebben, zo kome Ik weder, en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt waar Ik ben."

Let dus op, dat bij alle ervaring die de discipelen hadden - daar God hun Zoon had voorgesteld tot een Verzoening, zoals Paulus het hier ook in dit hoofdstuk noemt: "Welke God voorgesteld heeft tot een verzoening, door het geloof in Zijn bloed" - zij niet op hun plaats waren gekomen. Zij waren bij God in de schuld blijven staan.

Nu hebben wij nodig, dat voor ons de tijd gaat aanbreken, dat die God der ganse aarde, Die recht doet, Zich gaat opmaken en Zijn eer en recht zoekt. En wanneer geschiedt dat?

Als bij ons waar geworden is, wat wij hier in dit derde hoofdstuk lezen: gezondigd te hebben, te derven de heerlijkheid Gods; dat is mijn staat! Als wij, met al de wetenschap van het genadewerk, niet langer kunnen leven buiten God en Zijn genade. Als wij het in onze zonde niet langer kunnen uithouden; geen leven meer kunnen vinden bij onszelf. Als dat alles ophoudt, dan gaat er bij de zondaar aan het werken: "Och God, och, mag ik in Uw handen vallen? Want Uw barmhartigheden zijn vele".

Het is wel ernstig, ja, dat is het. Want een nietig schepsel komt dan in aanraking met die oneindige Majesteit, de Schepper des hemels en der aarde. Wanneer die tijd aanbreekt, en God Zich opmaakt als Rechter en de vierschaar spant, dan wordt de zondaar daar de gedagvaarde. Wij moeten voor God verschijnen, moeten God aandoen, en men weet - uit wat er aan kennis en ervaring is - dat is aan mijn kant voor eeuwig, voor eeuwig kwijt. Want wij hebben niets, niet enige gave; niets meer. Terwijl wij in deze ernstige zaak niets hebben om te betalen - met twee ledige handen en een schuldige ziel voor God moeten komen - komt er nog een tweede zaak bij, en dat is, dat wij worden aangeklaagd.

Vooreerst door de Wet. Want die Wet is goed, en de gedagvaarde zondaar leert kennen, en heeft leren kennen: "Alzo is dan de Wet heilig, en het gebod is heilig en rechtvaardig, en goed", maar wij deugen niet.

De Wet eist volkomen gelijkvormigheid. Want als wij gelijkvormig, dus in overeenstemming met de Wet waren, dan zou er niets aan de hand zijn! Want de mens die deze dingen doet, zal door dezelve leven. Maar nu is er niet één gebod in de heilige Wet, of wij staan er schuldig aan. Mozes is het, zegt Jezus, die ons verklaagt voor God.

Daarbij is er nog wat. Satan wordt genoemd de aanklager der broederen. Hij heeft ons hier eerst aangezet tot zonde, maar als het er op aankomt, dan wordt hij de aanklager der broederen, en doet van zich horen dat wij hem vrij- en moedwillig zijn toegefallen; dat hij een recht op ons heeft. Zo moeten wij verstommen voor de Wet en óók voor satan.

Dan komt er nog een derde bij die ons aanklaagt en dat is onze consciëntie, dat wij - zoals de catechismus zegt - tegen al de geboden Gods, zwaarlijk gezondigd en geen daarvan gehouden hebben. Zó staat het dus aan onze zijde. De Wet, satan en onze eigen consciëntie klagen ons aan. En, God is Rechter, Hij zit op de troon Zijner gerechtigheid en eist betaling van al onze zonden. Hij eist van ons Zijn beeld.

Nu kunnen wij de rekening wel opmaken wat daarvan de uitslag moet zijn: voor eeuwig kwijt, voor eeuwig kwijt! Het is dan ook zéér ernstig wanneer wij daar terecht komen. Daar vallen alle praatjes weg, alle redenering, alle rechtzinnigheid; daar houdt alles op. "God is Rechter." Wat wij soms nog vasthouden (want wij houden zolang mogelijk vast, al is het aan de minste strohalm), dat moeten wij ook loslaten. Soms houden wij nog lang vast aan ervaring, aan gebed, aan nood.

Ik kwam eens bij een zieke, van wie ik innerlijk wist, dat er handelingen Gods waren. Zij was heel ernstig, want: God zou lachen in haar verderf, en spotten als haar vreze kwam. Nu, dat is ernstig. Toen ik haar zei, dat mijn gedachten mogelijk wel wat anders waren dan die van haar, was haar zeggen: "Oh ja? Hoe is dat dan? Hoe zijn uw gedachten?" "Nu, weet je hoe ik die dingen heb leren kennen? Die zijn zo: wij houden toch zo graag ergens aan vast, en wij moeten loslaten. En nu lacht God om het vergaan van onze ijdele hoop; want Hij wil hebben dat alles buiten Christus wegvalt."

Het is wel ernstig, zeggen wij, ja hoogst ernstig. Maar al is het nog zo ernstig, het is toch niet anders dan een komen tot de werkelijkheid zoals de zaken bij God zijn en daarin worden wij dan

betrokken. Daar houdt alle praten en doen van een mens op. God gezeten op de troon van Zijn Majesteit en rechtvaardigheid, kan niet anders of Hij moet het vonnis strijken. Dat is, dat wij de eeuwige dood verdiend hebben! Want de Wet zegt: "De ziel die zondigt, die zal sterven" en: "Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen."

Dit gericht sluit voor de zondaar in: dat is voor eeuwig verloren, voor eeuwig kwijt. Maar, waar het dan aan onze zijde voor eeuwig kwijt is, daar treedt in dat gericht tussen God en onze ziel op, die Schoonste aller mensenkinderen, die Immanuël, God met ons. Hij heeft recht om op te treden, want Hij is van eeuwigheid Borg geworden, Hij heeft met Zijn dierbaar, dierbaar harte-bloed op Golgotha voor de zonde betaald. Hij heeft in leven en in sterven, in lijden en in gehoorzaamheid Zich Gode onstraffelijk opgeofferd, en dat tot een verzoening van de zonde. Zo is het Christus, Die Zich daar opmaakt en toetreedt voor die reine en vlekkeloze Majesteit; Hij treedt op uit Zijn Middelaarsarbeid op Golgotha.

Als ik over die zaken spreek, is het alsof het mij deze dag geschiedde, hoewel het al ruim eenentwintig jaar geleden is, dat ik in het gericht van God stond, en de ogen Gods op mij waren als vuurvlammen. Daar trad Christus, als een fiere Held, tussenbeide en ging handelen uit Zijn arbeid op Golgotha, waarin God een welgevallen nam en als ging zitten op de troon van Zijn genade, en vrijspraak gaf van schuld en straf op grond van Christus' arbeid.

Daarom is het: "gerechtvaardigd om niet." Niet dat bij ons een zekere rechtvaardigheid of heiligheid wordt ingestort, maar wij worden in het gericht van God vrijgesproken, en dat door de Rechter Zelf. Want Hij gaat hen vrijspreken op grond van Christus' Middelaarsarbeid.

Waar het bij ons voor eeuwig verloren is, daar treedt Christus op in het gericht en wordt Hij de Middelaar. Zodra Christus in dat gericht optreedt, is er voor de dood - die daar als scherprechter staat om ons voor eeuwig te vernietigen - geen plaats meer en satan moet de aftocht blazen.

En de Wet? Die heeft niets meer te eisen, want Christus heeft aan alle eis der Wet voldaan. Want de Wet vordert: "De ziel die zondigt, die moet sterven", en dat heeft Christus gedaan voor de ellendige zondaar. De Wet vordert bloedstorting, want daarbuiten is er geen vergeving. Ook dat heeft Christus gedaan op Golgotha. De Wet vraagt van ons volkomen overeenstemming met de eerste en tweede Wetstafel, want wij moeten weer zuiver naar het beeld van God zijn. Christus heeft niet alleen op Golgotha voor de zonde betaald - wat genoemd wordt: Zijn lijdelijke gehoorzaamheid - maar Hij heeft ook een dadelijke gehoorzaamheid aangebracht, namelijk in volkomen gehoorzaamheid aan de Goddelijke Wet, waardoor Hij een eeuwige gerechtigheid heeft verdiend en verworven.

Daardoor heeft Hij de Wet weer in ere hersteld, en uit die grond is het, dat in het gericht van God, Christus niet alleen Zijn lijdelijke gehoorzaamheid kan en wil vermaken - dat is Zijn bloed, tot kwijtschelding van schuld en straf - maar ook Zijn gerechtigheid toepast en eigen maakt door die dierbare Geest, de derde Persoon, Die mede in die handelingen een plaats inneemt.

Wat heeft de Wet, ja wat heeft God op Zijn troon dan nog te vorderen? Niets meer. Wat is dan de uitspraak van die Rechter? "Ik zal niet meer op u toornen, noch u schelden." Dat Hij de schuld Zijns volks uit Zijn boek heeft gedaan, en ook geen van hunne zonden meer aanziet, want die zijn verzoend door Christus' bloed en arbeid. Dierbaar en gezegend werk!

De Zoon van God kan spreken: "Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?" Hij gaat er met Zijn buit - Zijn bruid - van door, want Hij trouwt haar daar op het rechthuis. Zij wordt de Zijne. Wie kan er dan beschuldiging inbrengen? Hij zegt: "God is het, Die rechtvaardig maakt." Daar wil de Koning zeggen, dat God hen vrijspreekt van zonde en schuld. Hij ziet geen zonde meer in Zijn Jacob en geen overtreding in Zijn Israël, maar ziet hen aan in die Schoonste aller mensenkinderen: rechtvaardig voor God.

Dan ben ik dus voor God zoals ik moet zijn, in overeenstemming met Zijn heilige Wet, want

daaraan heeft Christus voor mij voldaan. Hij heeft de Wet gehoorzaamd. En het werk des Geestes is, om die heilverdiensten van Christus aan onze ziel toe te passen, opdat wij weten de dingen die ons van God geschonken zijn. Dat doet de Heilige Geest door de prediking des Woords en de onmiddellijke kracht der genade toe te passen op onze ziel. Niet alleen die waarheden en teksten die toepasselijk zijn maar ook de kracht der zaken. En niet alleen een toepassen maar ook een aannemen.

Want het is ook de Heilige Geest, Die, door de toepassing van Christus' arbeid, zó krachtdadig in ons hart werkt, dat het voor ons is, dat wij het ook door dat geloof omhelzen, aannemen en daaruit zingen: ik heb vrede met God, en dat door onze Heere Jezus Christus; Hij zal nooit meer op mij toornen noch schelden. Zo worden wij gerechtvaardigd om niet. Er komt dat niet van ons bij, helemaal niets.

Nadat de apostel gezegd heeft: "En worden om niet gerechtvaardigd", spreekt hij er vervolgens zeer helder van, dat het is : "Uit Zijn genade." Genade dat is pardon. Nochtans, waar God genade, dus pardon geeft, daar doet Hij dat met behoud van Zijn eer en grootmaking van Zijn Naam, zonder dat er enige deugd in Zijn Goddelijk Wezen gekrenkt wordt.

Waarom? Hierom: omdat Christus er voor betaald heeft; Hij heeft aan alles voldaan. Nu krijgen wij genade op grond van Christus' arbeid. Voor Christus was er geen genade, Hij moest de genade verdienen. Hij stierf aan het kruis en verdiende de genade. Maar wij vinden genade in de ogen Gods, op grond van zijn zoenarbeid: "Uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is."

De verlossing is in Hem. Hij heeft de verlossing van oordeel, vloek, hel, verdoemenis verdiend. Immers, wij zijn slaven van de zonde, slaven des duivels en onderworpen aan de dood, het graf, de hel, de eeuwige verdoemenis. Verlossing! Als uit de gevangenis gehaald, uit de zonde, uit het oordeel! Verlost, vrij, niet meer gebonden!

Wij zien hier dus een werk Gods, niet eens mensen. Wij ervaren, wij ontvangen, wij genieten, want het wordt ons aan- en toegebracht. Daarom ook werd ons Efeze 2 gelezen: "Uit genade zijt gij zalig geworden." Niets van een mens is er bij, niets; geheel uit genade. Het is dus louter genade: "Om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is." Die vrijmaking dan uit de staat van oordeel en vloek, daarvan is Christus de verdienende oorzaak. Op die grond bewijst God genade, en de derde Persoon past dat toe en geeft hun daar de verzekering van.

Nu wil ik er nog in het kort dit bijvoegen wat Hellenbroek in zijn vragenboekje aangeeft ter onderscheiding tussen de rechtvaardigmaking en de heiligmaking namelijk, dat de rechtvaardigmaking buiten de mens geschiedt doch de heiligmaking binnen ons.

Wat bedoelt hij daarmee? Dat de rechtvaardigmaking een vrijverklaring is van het oordeel, maar op grond en kosten van een ander. Ik zal een natuurlijk voorbeeld nemen: Iemand heeft schulden gemaakt, is veroordeeld, maar er is een borg die de schulden betaalt. Wordt zo iemand vrijgesproken, dan is en blijft hij wel hetzelfde mens.

Ik bedoel er dit mee: de rechtvaardigmaking is een daad Gods van vrijspraak van het oordeel dat een verdoemelijk schepsel zichzelf onderworpen heeft gemaakt. Zeer helder is het wat Watson, of Durham (ik weet niet precies meer welke schrijver dat was) daarover zei, namelijk dat Jezus Christus het reine en vlekkeloze Lam Gods is, en, hoewel Hij aan het kruis hing als een vloek voor gevloekten, dat ook blééf. Hij had voor Zichzelf geen zonde, maar als Borg en Middelaar hing Hij daar als een vloek. Wij zouden kunnen zeggen: als zwart van het oordeel; maar voor Zichzelf rein en heilig.

Daartegenover is de zondaar, krachtens Adams val, één stuk verderf vanaf zijn hoofdschedel tot

zijn voetzool toe. Nu worden wij vrijgesproken van schuld, oordeel en vloek, op grond van Christus' arbeid, opdat wij - op grond van die arbeid, die op Golgotha is geschied - bij God zouden worden aangemerkt, zoals de apostel zegt: "Gij zijt in Hem volmaakt." Maar, dat is dan in zoverre God ons in Christus aanziet. Als wij tot onszelf komen, dan zijn wij hetzelfde verdoemelijke mens.

Daarom leert ons de apostel, die wel onderwezen meester in die verborgenheid: "Want wij weten, dat de Wet geestelijk is." Vervolgens zegt hij dan: "Maar ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde." Daarbij zegt hij ook nog dit: "En die in het vlees zijn, kunnen Gode niet behagen." Maar ... wat moet Paulus dan toch beginnen?? Ja, nu blijft er niets anders over, dan alléén tot Jezus Christus - die hem tot Borg en Middelaar gegeven is, Die het in het gericht van God voor hem opgenomen heeft - de toevlucht te nemen. Want Jezus Christus is niet alleen tot rechtvaardigheid, maar ook tot heiligmaking.

De heiligmaking is onlosmakelijk verbonden aan de rechtvaardigmaking, zelfs zó, dat er staat: "Gij zijt afgewassen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd, in de Naam van de Heere Jezus, en door de Geest onzes Gods." Daar worden dus rechtvaardigmaking en heiligmaking bij elkander genomen. Maar de rechtvaardigmaking is en blijft de vrijspraak van de rechtvaardig verdiende straf door de hoogste Rechter. Nu is dat niet zo, dat het niet in vrucht voor de dag komt.

Er was eens een zwarte gevangene, die naar de slavenmarkt gevoerd werd. Hij stond daar als een stuk vee te koop. Er kwamen dan ook kooplieden die aan het bieden gingen. Tenslotte werd hij gekocht door een blanke, die nadat hij losgemaakt was hem meenam.

Toen ze wat uit de marktdrukte waren, zei die zwarte: "Zeg, blanke man, mag je dat doen? Ik ben ook een schepsel Gods! Mag je een medeschepsel Gods als een stuk vee kopen?" Toen was diens zeggen: "Vriend, ik had zo'n medelijden met je, zoals je daar als een dier te koop stond, daarom heb ik je gekocht om je vrij te maken." Doch toen viel die zwarte voor hem op de knieën en zei: "Hebt u dat gedaan om mij vrij te maken? Och, mag ik dan altijd uw slaaf blijven?" Die man had hem vrijgekocht, maar ... hij blééf wel een zwarte huid houden! Zullen wij daar altijd goed aan denken? Doordat hij vrijgekocht was, had hij géén blanke huid gekregen, die blééf zwart! Maar nu spreekt zich uit wat er in hem zat, en dat was: de liefde. Vrijwillig een slaaf.

Zo brengt de genadearbeid Gods bij Gods volk dit teweeg - hoewel zij in zichzelf wel verlopen sinjeurs zijn in hun zonden - wat de catechismus zegt: "Het is onmogelijk dat zo wie Christus door een waar geloof is ingeplant, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid." Nu komt de vrucht der dankbaarheid voor de dag, waaruit zij gaan zeggen: "Mag ik U liefhebben, U aanhangen." En net, zoals bij die slaaf: "Mag ik mijn leven lang Uw slaaf zijn?" Dat doet de liefde.

Bovendien komt dit erbij, en dat is ook vrucht van Zijn handelingen, dat zij wel wensen, wegens de zo grote liefde die Hij aan hen besteed, heilig en vlekkeloos voor Hem te zijn. Zij kunnen het niet verder brengen dan: dat Hij hen nam als zondaar, en nu blijven zij zondaar. Maar bedenk dan, dat wij Jezus Christus van God tot Zaligmaker hebben ontvangen. Nu is Christus ons ook tot wijsheid. Weten wij niet hoe wij moeten leven? Het aangewezen adres is: Christus! Heeft Hij in het gericht van God voor ons betaald, en komen er steeds weer oude en nieuwe zonden voor de dag, nu is Hij ook tot rechtvaardigheid. "En dit zal - zegt de profeet - Zijn Naam zijn, waarmee men Hem noemen zal: DE HEERE: ONZE GERECHTIGHEID", waarheen wij het steeds moeten wenden met al onze zonden.

Maar nu is Hij ook nog gegeven tot heiligmaking. Daartoe is Hij nu onze Koning, waar een dichter van zegt:

...Heil'ge Jezus,
o heilig mij,
(dat doet Hij door Zijn Geest, als Koning en Overwinnaar)
dat ik als Gij,
in hart en wandel heilig zij!

Zien wij dus wel dat de genade alles doet. Hij is ook Verlosser van alle ellende, kruis, lijden, nood en dood. Zo is Jezus alles. De tijd is voorbij, dus wij moeten afbreken. Laten wij dat dan doen met deze woorden: 'k wil duizendmaal dit woord herhalen; sterf ik, Jezus leeft!

Hij is ons tot Leven gegeven, tot volkomen Zaligmaker. Laten wij dan die onwankelbare belijdenis der hoop vasthouden en voor de rest alles maar loslaten. Maar dat vasthouden, dat Jezus Christus alles voor ons moet zijn. Wat wij zèlf doen, heeft geen waarde voor God, net zo min als al die nagmaakte guldens en rijksdaalders van die vrouw, want die hadden geen enkele waarde bij de bank. Zo ook het onze niet in de bank van God. Maar Jézus wèl.

In zoverre wij daarvan niet weten, dat dan de zonde en de ellende ons gaan noodzaken en dringen om dat te zoeken. Indien wij daarvan weten, dat wij Hem dan aanhangen met een volkomen hart en een oprechte ziel, opdat wij Gode welgevallig mogen zijn door Jezus Christus, en dat ook door onze godzalige handel en wandel onze naaste voor Christus gewonnen worde, dat alles Gode tot heerlijkheid. Amen.

Slotzang:

Psalm 100: 4

Want goedertieren is de HEER; ...

Zegen.

Gaat voorts heen in vrede, en ontvangt de zegen des HEEREN:

De genade van onze Heere Jezus Christus, de liefde Gods des Vaders, en de troostvolle gemeenschap des Heiligen Geestes, zij en blijve met u allen. Amen.